

FOSFOR nr. 4 (december 2006 – januari/februari 2007)

Inhoudstafel :

- [Edito](#)
 - [Stelling: Als je ziek bent ga je naar de dokter, en geneesmiddelen koop je in de apotheek, dat is toch normaal?](#)
 - [Vlaamse jongeren bezoeken gezondheidszorg in Bolivia](#)
 - ['We hebben alles verkocht om de behandeling te kunnen betalen'](#)
 - [ABVV viert feest in Menen](#)
 - [Partners in evolutie](#)
 - [Aids in Afrika: het verhaal van twee vrouwen](#)
 - [Succes voor werknemers van Ramatex na actie!](#)
 - [Vul de lezersenquête in en maak kans op een geschenkmand!](#)
 - [Eén grote tegenmacht](#)
 - [Vredig Rawsonville?](#)
 - [Wereldkeuken: Boliviaanse empanadas met palmharten](#)
 - [FOS-spotting](#)
 - [Met de groeten van FOS](#)
-

Edito:

Als we ziek zijn maken we ons niet te veel zorgen. Vaak gaat het vanzelf over na een dagje rust, anders gaan we even langs bij de dokter. Of 's avonds staat die voor je deur. Je krijgt een voorschrift voor geneesmiddelen bij de apotheek om de hoek. Daar betaal je met plezier de rekening, want het grootste deel krijg je terug via het ziekenfonds. Als het toch wat ernstiger is staan de specialisten voor je klaar in een goed uitgerust ziekenhuis in eigen streek.

In 'ontwikkelingslanden' zoals Bolivia is dat wel even anders. In dit nummer lees je hoe moeilijk het soms is om eenvoudige eerstelijnszorg toegankelijk en betaalbaar te maken voor iedereen. En waarom zoveel arme Bolivianen liever tanden laten trekken dan vullen. Dat is namelijk goedkoper, en elke boliviano telt.

FOS steunt onze partners in Bolivia en andere landen die opkomen voor hun recht op een betaalbare en toegankelijke gezondheidszorg.

Annuschka Vandewalle
Algemeen Secretaris FOS

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

Stelling: Als je ziek bent ga je naar de dokter, en geneesmiddelen koop je in de apotheek, dat is toch normaal?

Reactie uit Z:

'Volwassenen gaan naar de apotheek, want naar de dokter van de Seguro de salud gaan is tijdverlies, omdat de diagnose voorspelbaar is en er geen medicamenten zijn. Het beste is zichzelf te behandelen of raad te vragen in de apotheek. Met kinderen ga je best naar de dokter, want je kan je vergissen, nadeel is wel dat in het Amazonewoud van Noord-Bolivië weinig kinderartsen zijn.'

Gustavo Ramos Espejo
FOS-coördinator van gezondheidsprojecten in het Amazonewoud, Riberalta (Noord-Bolivië)

Reactie uit N:

'We mogen trots zijn. Onze ziekenzorg is toegankelijk en betaalbaar. We blijven bovendien strijden voor bijkomende voordelen voor wie het nodig heeft, zoals chronische zieken.

Minder mooi zijn misbruiken. Het gemak bijvoorbeeld, waarmee we thuis blijven van ons werk of medicatie innemen. Onze ziekenzorg is van ons allemaal, laten we er zorg voor dragen.'

Marie Beelaerts
Educatief medewerker
VIVA-SVV Oost-Vlaanderen

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

Vlaamse jongeren bezoeken gezondheidszorg in Bolivia

Hoe toegankelijk is gezondheidszorg in Bolivia? Om dat te onderzoeken gingen zeventien jongeren en Oost-Vlamingen van 25 augustus tot 11 september 2006 op inleefreis naar Bolivia.

De reis was een initiatief van Bond Moyson Oost-Vlaanderen, MJA en FOS, en werd zorgvuldig voorbereid. De deelnemers woonden in bij families van notenrapers en -pellers in Riberalta, een stadje in het Amazonewoud in het Noorden van Bolivia. Zo konden ze ook wat van het dagelijkse leven ervaren. Ze hielpen zelfs een dag mee met hun gastfamilie in de notenfabriek!

Enorme armoede

Bolivia kent dezelfde gezondheidsproblematiek als andere ontwikkelingslanden, die door de enorme armoede in het land erg nijpend is.

Allereerst is er de moeilijke bereikbaarheid. Patiënten hebben dikwijls geen vervoer om op korte tijd een gezondheidsdienst te bereiken. Tijdens het regenseizoen zijn sommige dorpen maandenlang volledig afgesloten. De arts van de gezondheidspost in Pando: 'Wij hebben alleen een brommer, en daarmee vervoer je geen ernstig zieke patiënten naar het ziekenhuis of een beter uitgeruste gezondheidspost.' In heel Riberalta is er één ambulance, maar niemand kon het telefoonnummer van de dienst bezorgen!

Een tweede probleem is het gebrek aan bekwaam personeel en degelijk materiaal. In een gezondheidspost nabij Riberalta die enkele dorpen moest bedienen, was slechts één arts aanwezig, bijgestaan door enkele stagiaires en verpleegsters. Het medische materieel is versleten en van slechte kwaliteit, zonder technologische snufjes en onhygiënisch.

Ten slotte wacht men door de hoge kostprijs vaak veel te lang om naar de dokter te gaan, soms tot het te laat is.

Privé of publiek

Het duurste is de private gezondheidszorg. Wegens de hoge kostprijs is die enkel te vinden in de grotere steden, waar er mensen wonen die zich dat kunnen veroorloven.

SUMI

Zo'n 70% van de bevolking wendt zich tot de publieke gezondheidszorg, georganiseerd door de staat. Die is goedkoper maar vaak ook onderbemand, en werkt met minderwaardig materiaal. Vrouwen en kinderen - tijdens de zwangerschap en tot zes weken na de bevalling - worden goed verzekerd via de SUMI (Seguro Universal Materno Infantil). De moeder- en kindsterfte zijn zo aanzienlijk teruggedrongen. Een zeventigtal vaccinaties of specifieke gezondheidsproblemen in verband met zwangerschap zijn voor hen helemaal gratis. Er bestaan hiervoor speciale SUMI-hospitalen, vaak kraamklinieken. Veel zwangere vrouwen kennen hun rechten echter niet, zij weten bijvoorbeeld niet dat ze ook gratis naar de tandarts mogen.

Sinds mei 2006 hebben alle vrouwen tussen 6 en 60 jaar recht op dezelfde zorgen, want typische zwangerschapsproblemen kan je niet voorkomen als je enkel zwangere vrouwen behandelt. Vanaf 2007 wordt het SUMI-pakket zelfs nog uitgebreid naar alle jongeren tot 21 jaar. Mannen tussen 22 en 60 jaar vallen dus nog uit de boot.

Caja de Salud

Als men in dienstverband werkt is er nog een ander verzekeringssysteem: de Cajas de Salud. Die bestaan voor de verschillende sectoren, en voor iedereen die niet tot een specifieke bedrijfstak behoort is er de Caja nacional de Salud. Elke Caja heeft zijn eigen hospitalen en centra waar aangeslotenen terecht kunnen. Ze worden gefinancierd met een deel van het loon: de werkgever moet maandelijks 10% van het loon van de werknemer afhouden en doorstorten naar de gezondheidskas. Er zijn wel gevallen bekend waar de werkgever die 10% in zijn eigen zak stopte. Corruptie blijft immers wijdverspreid. Een ander probleem is dat de Caja de werknemer enkel dekt tijdens de periode dat hij werkt en tot maximaal drie maanden nadien. In Riberalta bijvoorbeeld bedraagt de gemiddelde werkduur zes maanden per jaar, zodat men in het beste geval negen maanden per jaar verzekerd is. De papieren rompslomp voor aanmelding en afmelding, die met die veranderingen telkens weer gepaard gaat, laten velen dan ook liever achterwege.

Seguro de Vejez

Naast SUMI en de Caja's bestaat er voor alle zestigplussers de 'Seguro de Vejez'. Voor deze groep is alle gezondheidszorg volledig gratis, en zorgen worden verstrekt in de instellingen van de Caja's.

Uit de boot

Heel wat mensen vallen nog buiten SUMI, Caja's of Seguro de Vejez. Zij zijn aangewezen op de publieke gezondheidszorg en moeten alles zelf betalen.

Er zijn ook praktische redenen waarom veel mensen uit de verzekeringsboot vallen.

Hospitalen van de Caja's liggen bijvoorbeeld vaak ver weg van de fabrieken, zodat werknemers in de praktijk van hun verzekering geen gebruik kunnen maken.

Ook de gebrekkige kennis van het systeem speelt parten.

Daarnaast houdt de gezondheidszorg niet altijd rekening met de behoeften van de arbeiders: fabrieksarbeiders die van 3u 's morgens tot 14u in de namiddag werken kunnen niet in de voormiddag op consultatie. Landarbeiders werken diep in de jungle, ver weg van alle gezondheidsvoorzieningen ...

In elk dorp is er wel iemand die de traditionele geneeskunde beoefent. Die geniet een zekere erkenning van overheidswege omdat ze tot het culturele erfgoed van de inheemse volkeren behoort.

Plaatselijke eerstelijnsgezondheidscentra van NGO's, kerkelijke of andere hulpinstanties kunnen een tijdelijke oplossing bieden, maar dat blijven lapmiddelen. De staat zou hier zijn verantwoordelijkheid moeten opnemen.

Wat doet FOS voor de gezondheidszorg in Bolivia?

FOS komt op voor toegankelijke gezondheidszorg op maat van de fabrieksarbeidsters en oogsters van amazonenoten.

Zo ondersteunt FOS lobbyactiviteiten op nationaal niveau voor een eerlijke en aangepaste werking van de gezondheidskas.

In Riberalta steunen we een project van natuurlijke geneesmiddelen. Die middelen zijn doeltreffend, relatief gemakkelijk te bereiden, natuurlijk en goedkoop.

We steunen preventie- en informatiecampagnes via de radio op het vlak van hygiëne en gezondheid. Ook radiosoaaps over vakbond en gezondheid blijken een doeltreffend actiemiddel!

Gezondheidszorg op drie niveaus:

Zoals elders is ook in Bolivia de gezondheidszorg georganiseerd op drie niveaus

- eerste lijn: lokale gezondheidsposten en gezondheidscentra die dicht bij de lokale bevolking staan. Zij doen aan preventie (malaria, gezinsplanning, tandhygiëne...) en geven de eerste zorgen (kleine snijwonden,...).
- tweede lijn: voor meer gespecialiseerde zorg door specialisten in lokale hospitalen (breuken, kleine operaties...).
- derde lijn: in de grotere regionale hospitalen, voor mensen die niet (meer) in de eerste- en tweedelijns geholpen kunnen worden. Voor zeer gespecialiseerde behandeling of verzorging.

De belangrijkste gezondheidsproblemen in Bolivia zijn typische armoedeziekten als parasieten, diarree, aandoeningen aan de luchtwegen en malaria. Deze ziekten worden veroorzaakt door:

- ongezonde voeding: te weinig, te zout, te zoet, te vet
- gebrekkige hygiëne: een openbare waterplas als bad of waterputten zijn uitstekende kweekvijvers voor ziektekiemen
- gebrekkige gezondheidspreventie: bepaalde onderwerpen blijven taboe
- gebrekkig onderwijs over gezondheidsthema's

Wat kost een raadpleging in een eerstelijnsgezondheidspost?

Doktersbezoek: voor wie niet onder SUMI valt: tussen 3 en 10 bolivianos, afhankelijk van de behandeling. Sommige geneesmiddelen (bv malaria) zijn gratis, rest betaalt de patiënt.

Tandartsbezoek: eerste consultatie volledig gratis. Als je zwanger bent is consultatie en behandeling inbegrepen in het SUMI-pakket.

Tand trekken: 10 bol

Tand vullen: 20 à 25 bol

Foto's tanden: 50 à 60 bol

Volledig vals gebit: 400 bol

Een tand laten trekken kost minder dan een gaatje laten vullen, dus worden veel tanden onnodig getrokken. Voor echt arme mensen wordt wel een prijsje gemaakt. Bij tandpijn proberen de mensen het zo lang mogelijk vol te houden, desnoods met pijnstillers. Geen gezonde situatie.

De gezondheidspost in Riberalta heeft één arts en een arts in opleiding, voor een gebied

van 13.000 inwoners. De arts: 'De grootste gezondheidsproblemen in deze streek worden veroorzaakt door de oogst van de amazonennoten. De man trekt een viertal maanden met vrouw (soms zwanger) en kinderen het oerwoud in om noten te oogsten. Sommigen sterven in het oerwoud zelf waar geen medische voorzieningen zijn, anderen komen doodziek en met zware infecties terug naar Riberalta. Naar schatting zijn er jaarlijks 31.000 notenoogsters en 7 à 8 procent (2400 mensen) komt terug met malaria'.

Het hospitaal in Riberalta bedient theoretisch een gebied van 82.000 mensen, in werkelijkheid doen 140.000 mensen een beroep op de diensten.

Eva Van Herbruggen en Arnout Fierens

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

'We hebben alles verkocht om de behandeling te kunnen betalen'

Interview met Mariana Batte Arias (18) en haar moeder Arminda (44), arbeidsters in de notenfabriek van Riberalta, Bolivia. Mariana woont samen met haar ouders en twee broers, Jonathan en José Maria.

Mariana is achttien en door een 'ongelukje' zwanger. Haar moeder is ingeschreven als arbeidster in de notenfabriek van Riberalta. Alle kinderen moeten meehelpen na schooltijd, want de fabriek betaalt per zak verwerkte noten, en elke boliviano is welkom. Maar Mariana mag tijdens haar zwangerschap thuisblijven.

Gaan jullie steeds naar de dokter als iemand ziek is?

Moeder: We stellen het uit, want het is duur. Onze zoon van negen was kreeg plots hevige koorts. Met natuurlijke huismiddeltjes en limoensap trachtten we zijn koorts te doen dalen. Uiteindelijk zijn we wel naar de dokter gegaan omdat het niet beterde. Maar wie niet kan betalen wordt daar niet geholpen.

Had je al te maken met het ziekenhuis?

Moeder: Mijn tweede zoon is drie keer bijna dood naar het ziekenhuis gebracht. Twee keer met een verstikkende hoest, een keer met amoebiasis. Mijn man moest zeven jaar geleden naar het ziekenhuis, hij zag helemaal geel. 's Middags was hij onophoudelijk beginnen overgeven.

En mijn jongste baby heeft lang in het ziekenhuis gelegen maar is overleden.

Waaraan is hij gestorven, geven de artsen veel informatie?

Moeder: De dokters zeggen niets, want ze zijn bang voor een rechtszaak wegens medische fouten. Ons kindje had leukemie, maar dat zijn we pas geruime tijd na zijn dood toevallig te weten gekomen. De artsen vroegen ons extra bloed te kopen, ze zeiden dat het kind enkel in Santa Cruz behandeld kon worden. We hebben alles verkocht om de behandeling te kunnen betalen. Na een maand hebben we huilend gevraagd om de waarheid te vertellen. Het antwoord was 'een infectie in het bloed'. Als we de waarheid wisten hadden we andere beslissingen genomen.

Is een privé-ziekteverzekering geen alternatief?

Moeder: In Riberalta zijn die er niet en anders konden we dat onmogelijk betalen. Er werken nu wel gratis Cubaanse dokters die beter opgeleid zijn dan de Boliviaanse. Via de job van mijn man – hij is wachter van de school – trachten wij beter verzekerd te zijn. Maar hij is nog altijd niet ingeschreven en krijgt al vijf maand geen salaris.

Mag je gratis op consultatie als je zwanger bent?

Mariana: Ja, maar ik ben er niet gerust in. Ze raken even mijn buik aan en zeggen dat alles OK is met de baby. Een zwangere vrouw krijgt vijf inentingen, vooral tegen tetanus. Baby's krijgen bij hun geboorte een inentingskaart, tot vijf jaar zijn de vaccinaties gratis. Ook de tandarts is gratis als je zwanger bent.

Heb je recht op bevallingsverlof?

Mariana: Je mag in principe slechts vijftien dagen thuisblijven na een bevalling, met een doktersattest. Tijdens die periode heb je geen inkomen. Mijn moeder is na elke bevalling een maand thuisgebleven. Soms mogen vrouwen naar huis om de borst te geven. Wij worden per stuk betaald, dus de werkgever verliest eigenlijk niets. Vrouwen die geen toestemming krijgen, dragen een ander kind op om thuis de baby op tijd een flesje te geven. Maar die vergeten dat soms of doen iets verkeerd.

Als kinderen voor hun jongere broertje of zusje zorgen, gaan zij dan niet naar school?

Mariana: Toch wel, de ene gaat 's morgens naar school en de andere 's middags. Zo is er steeds iemand om op de baby te letten. Vroeger werden de baby's ook mee naar de fabriek gebracht en onder de machine gelegd om snel tussendoor de borst te geven. Nu mag dat niet meer.

(Opgetekend door Silvy Van Daele)

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

ABVV viert feest in Menen

Op 23 september organiseerde ABVV West-Vlaanderen al voor de 4de maal, de Dag van de Internationale Solidariteit.

Ook dit jaar werd het een echt feest! Meer dan 400 militanten en leden kwamen uit alle hoeken van de provincie afgezakt naar Menen. Ze konden er genieten van historische wandelingen, een boottocht, een fietstocht, een uitstap naar Roubaix en tal van andere activiteiten. De Vieze Gasten brachten het theaterstuk "Mag het iets meer zijn?", dat handelt over de Millenniumdoelstellingen. Ook wij waren erbij. FOS stelde er zijn campagne voor: 'Cocktails moeten betaalbaar zijn... als het over aids gaat'. Je kon ook sjoelend meer te weten komen over dit thema. Een 40-tal mensen nam deel aan onze wedstrijd. Een onschuldige hand pikte Linette D'Haenens en Charles Cattoor eruit als winnaars. Zij wonnen een koffiekookboek. We wensen hen veel kookplezier!

Deze mooie dag werd afgesloten met een heerlijke barbecue en een swingende salsaparty. Iedereen kijkt al uit naar volgende volgend jaar!

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

Partners in evolutie

'Partners in evolutie' is een brochure naar aanleiding van 40 jaar 11.11.11 met een bloemlezing van tien hedendaagse partnerrelaties. Zij illustreren treffend hoe 11.11.11 en zijn lidorganisaties geëvolueerd zijn in de praktijk van en het denken over partnerschap tussen Noord en Zuid.

FOS brengt het verhaal van de maquila's. Vakbondswerking in de maquila's van Centraal-

Amerika is niet evident. Schoorvoetend en met onder meer de steun van FOS proberen militanten basisrechten op de werkvloer gerealiseerd te krijgen. FOS brengt het verhaal van deze emancipatiestrijd tot bij de vakbondsgeledingen in eigen land. Langzaam groeit dit initiatief uit tot de basis van de partnerwerking voor de hele organisatie. Vanuit het Zuiden is er een grote vraag naar samenwerking met het Noorden omdat de prille vakbonden voelen dat internationale druk erg belangrijk is om hun werking te kunnen verbreden. Onder meer via uitwisselingen tussen militanten en Noord en Zuid speelt FOS hierop in.

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

Aids in Afrika: het verhaal van twee vrouwen

Samen met VIVA-SVV Limburg hebben we een workshop in Afrikaanse sferen gemaakt op maat van de lokale afdelingen. Centraal staat het leven van vrouwen in Afrika, en wat zij doen met de aidsdreiging in hun land. Eerst maken we in een korte film kennis met twee vrouwen: Antonietta uit Mozambique en Bulewla uit Zuid-Afrika. Beiden werken in de thuiszorg met aidspatiënten, maar ze vertellen ook over hun eigen leven met aids, en dat van hun kinderen. Een aangrijpend maar ook positief verhaal! Vervolgens bekijken we samen hoe we zelf met onze afdeling een steentje kunnen bijdragen aan een betere gezondheidszorg voor mensen in Zuidelijk Afrika. Dat voert ons naar de keuken: we bereiden en proeven zelf enkele (h)eerlijke solidariteitshapjes, waarvan u de recepten natuurlijk ook mee naar huis krijgt.

Afdelingen kunnen deze workshop aanvragen bij VIVA-SVV Limburg op 011/30.10.98. Welkom en 'bom appetite'!

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

Succes voor werknemers van Ramatex na actie!

De werknemers van de Ramatex-textielfabriek in Windhoek, Namibië, hebben na jaren lobbyen en bijna twee volle dagen demonstraties aan de fabriekspoort in oktober 2006 hun slag thuisgehaald. Ramatex hebben wij in de kijker gezet in het juninummer van Fosfor 2005, naar aanleiding van een dreigende sluiting.

Naar plaatselijke normen was dit een zeer succesvolle staking, want de directie van de Maleisische onderneming heeft, ondanks eerdere bedreigingen, verschillende toezeggingen gedaan. Zo kunnen de werknemers rekenen op een loonsverhoging van 1,10 Namibian dollar per uur. Daarbovenop krijgen de arbeiders een jaarlijkse bonus van 60% van hun maandsalaris vanaf december. Ramatex zal ook beginnen met een pensioenfonds en medische voorzieningen. Het bedrijf zal 70% van de bijdrage voor de ziekteverzekering op zich nemen. Voor alle Namibische werknemers komen er bovendien transport- en woonfaciliteiten.

Op het vakbondsverzoek om de loonsverhoging met terugwerkende kracht te laten beginnen ging het bedrijf echter niet in.

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

Vul de lezersenquête in en maak kans op een geschenkmant!

Fosfor is er voor jou. Elk jaar vragen we aan onze lezers wat ze vinden van ons kwartaalblad. En of je suggesties hebt om je FOS-blad nog, informatiever, relevanter, mooier of leuker te maken. Want we luisteren graag naar goede ideeën. Voor alles wat ons - en de internationale solidariteit binnen de socialistische beweging - doet groeien zijn we dankbaar!

Dit jaar hebben we de vragen wat toegespitst op hoe informatief en 'leerzaam' ons blad is. Weet je na het lezen van een nummer meer over het thema? Dat interesseert ons. Je kunt ook een score geven aan alle Fosfor-rubrieken. Dan weten wij welke rubriek 'scoort'. Je kunt de vragen ook on line beantwoorden op www.fos-socsol.be. Vul snel de enquête in en maak kans op een mooie geschenkmand ter waarde van 25 euro vol (h)eerlijke producten van de Wereldwinkel!

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

Eén grote tegenmacht

Op 1 november 2006 werd in Wenen het IVV opgericht, de nieuwe wereldvakbond. Na lange onderhandelingen smolten de twee vorige internationale vakbondskoepels IVVV en WVA samen. Met 168 miljoen leden-werknemers wordt IVV één van de grootste internationale organisaties. Die leden komen uit 306 vakbonden, verspreid over 154 landen. Toch is dat maar naar schatting 10% van de georganiseerde werknemers wereldwijd. In India is bijvoorbeeld maar 4% van de werknemers lid van een vakbond. Ook de miljoenen mensen die in de informele economie werken, die in het zwart werken, die dwang- of slavenarbeid moeten verrichten, de miljoenen kinderen die moeten werken... vallen helemaal buiten dit cijfer.

Toch is de syndicale slagkracht met deze ene koepel enorm toegenomen. Om samen, wereldwijd, één grote vuist te kunnen maken tegen de neoliberale ideologie die de globalisering vandaag domineert. Ook FOS en zijn partners in het Zuiden hebben nu een sterkere bondgenoot voor hun strijd voor waardig werk wereldwijd.

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

Vredig Rawsonville?

Op 14 oktober 2006 betoogden een duizendtal landarbeiders tegen seksueel geweld

Wie de Kaapse wijnregio doorkruist bezoekt waarschijnlijk het rustige stadje Rawsonville. Heel netjes, grote 4 x 4 voertuigen en 'bakkies' van de farmer owners. Kleurlingen die wat schaarse inkopen doen, zon, blauwe lucht, bergen op de achtergrond... Een vredig beeld van het nieuwe Zuid-Afrika.

Maar op 14 oktober was het minder rustig in Rawsonville. De landarbeiders van de streek hebben er op zijn Afrikaans 'gatvol' van. Een duizendtal landarbeiders gesteund door de FOS partner "Women on Farms – Sikula Sonke" betogen: ze zijn het beu dat de landarbeidsters seksueel worden mishandeld.

Zoals de 22-jarige Anneline, die verplicht werd om samen met haar jonge broer Anthony deel te nemen een avondlijk jachtpartijtje van boeren dat ontaardde in een drinkgelag. Toen ze naar huis wilden terugkeren werd Anthony in een drie maanden durende coma geslagen en aangeschoten. Anneline werd door vijf mannen verkracht en mishandeld. Haar werd zwijggeld beloofd en ze werd met de dood bedreigd als ze ook maar iets zou vertellen. Haar broer werd naar het hospitaal gebracht omdat hij 'uit de bakkie' was

gevallen, zoals in de opnamefiche staat.

Haar broer ontwaakte uit de coma met problemen met lezen, schrijven en rekenen, naast concentratiestoornissen en problemen met dieptezicht. Pas toen durfde Anneline een klacht indienen. De politie vond dat Anthony misschien een 'case' was. Maar in het geval van Anneline vonden ze dat er te veel tijd was verstreken. Totnogtoe bleef haar klacht zonder gevolg.

Op het einde van de betoging komt een andere vrouw haar verhaal doen. Een uitermate moedige daad. De bijval die ze krijgt toont aan dat het probleem meer dan gekend is. Veel vrouwen worden geconfronteerd met 'gender based' geweld. Spijtig genoeg kan ook de minderheid van mannelijke landarbeiders zijn handen niet thuis houden. Zeker als ze na de veertiendaagse betaling hun eigen ellende gaan verdrinken.

Anneline heeft de farm natuurlijk moeten verlaten en verblijft met haar zoontje bij een familielid. Werk vinden is een probleem, want de farmers kennen haar. Wie niet meegaand is of eisen stelt wordt gewoon met 'uitzetting' bedreigd. Maar ook wie niet meer productief is, zoals landarbeiders met aidssymptomen, wordt uit de schamele huisjes gezet. In een omgeving waar elke besmette persoon gebogen gaat onder een stigma en waar onvoldoende medische verzorging is betekent dit uitstoting en vaak het einde.

Wie Rawsonville verlaat, rijdt over een brug over de rivier die door de wijngaarden stroomt. Onder deze brug wonen nu 5 landarbeiders met aids die aan tbc lijden. Wellicht bracht de onschuldige toerist de nacht door in een schattig klein huisje op één van de wijnboerderijen. Een huisje waarin vroeger landarbeiders woonden. Toeristen brengen echter geld op en losse seizoenarbeiders zijn goedkoper, gemakkelijker en talrijk te vinden. Ze werden immers uit de huisjes gezet en overgeleverd aan nog grotere willekeur van de wijnboeren.

Maar de Kaapse wijn, hij is natuurlijk van goede kwaliteit, prima prijs/kwaliteit verhouding.

Bart Uyttendaele
FOS-medewerker gezondheid Zuidelijk Afrika

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

Wereldkeuken: Boliviaanse empanadas met palmharten

voor 8 empanadas

Deeg:

300g zelfrijzende bloem

½ theelepel zout

120g margarine

1 eierdooier.

(Of een pakje kant-en-klaar deeg voor hartig gebak)

Vulling:

Olijfolie

1 ui

2 teentjes look

250 g kip

2 grote tomaten

1 kopje erwtjes

1 bokaal maïs

1 bokaal palmharten
peper en zout
1 eiwit.
Bloem om het deeg uit te rollen
Vetstof om de bakplaat in te smeren

Vulling: snipper de ui en de look heel fijn, snijd de kip, de tomaten en de palmharten in kleine blokjes (<1 cm). Stoof de ui glazig in een bodempje olie. Voeg de look en de kip toe en bak deze een 10-tal minuten. Voeg de tomaten, erwtjes, maïs en palmharten erbij en laat een kwartiertje verder stoven op een zacht vuurtje tot alle ingrediënten gaar zijn. Breng op smaak met peper en zout.

Deeg: meng alle ingrediënten voor het deeg en kneed tot het glad en soepel is. Voeg indien nodig een beetje water toe. Verdeel het deeg in 8 bolletjes en laat 5 minuten rusten.

De oven voorverwarmen op 250 C°. Rol de deegbolletjes ovaal uit op een met bloem bestoven werkvlak. Een flinke eetlepel vulling in het midden leggen, de boord insmeren met losgeklopt eiwit en de flapjes dichtvouwen. De rand goed aandrukken en de empanadas insmeren met losgeklopt eiwit. Bak de empanadas op een ingevette bakplaat in ongeveer een kwartier goudbruin en dien ze warm of koud op.

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

FOS-spotting

“Vormingsestafette Internationale vakbondssolidariteit”

16 januari tot 5 juni 2007

Leuven/Gent/Dendermonde/Sint-Niklaas/Kortrijk/Roeselare

In samenwerking met de vormingsdiensten van ABVV-West-Vlaanderen, -Scheldeland en -Vlaams-Brabant, geeft FOS in het voorjaar van 2007 verschillende vormingen over Internationale vakbondssolidariteit.

Liberalisering, privatisering, WTO, delokalisatie,... termen die we regelmatig opvangen, maar waarover gaat het nu echt? En wat is het verband tussen Steve uit Engeland die zijn baan bij het spoor verliest, en Ndele uit Zuid-Afrika die niet langer de waterrekening kan betalen? Wat doet Europa? En wat kunnen wijzelf doen?

Org. ABVV West-Vlaanderen, Scheldeland en Vlaams-Brabant i.s.m. FOS

“Internationale Vrouwendag”

8 maart 2007

De Schouwburg, Kortrijk

Internationale vrouwendag in het teken van Zuid-Afrika. Tal van workshops, waaronder FOS-vorming ‘Aids in Afrika: het verhaal van 2 vrouwen’.

Org. VIVA-SVV West-Vlaanderen

“Lancering van de FOS-campagne”

1 mei 2007

Leefbaar inkomen door waardig werk. Dat is het centrale thema van onze campagne van volgend jaar. Tijdens de 1-mei-happenings komen we er op feestelijke wijze mee naar buiten, maar ook vooraf zijn er al vormingen en publicaties beschikbaar.

“Infonamiddag rond partnerschap met Zuid-Afrika”

3 mei 2007

15u, Roeselare (Café St-Georges, Sationsplein 3)

in samenwerking met S-plus

“ Leuven Ondersteboven”

6 mei 2007

Hou deze datum vrij en geniet op een mooie zondag van een compleet en verrassend programma voor jong en oud.

Meer info in de FOSFOR van maart 2007!

U aangeboden door een platform van organisaties.

[FOSFOR: inhoudstabel](#)

Met de groeten van FOS

Stuur een kaartje van FOS. Zo kan je tegelijk je zorg om de wereld uiten én je professionele relaties, kennissen en familie het beste wensen. Stemmige wenskaarten voor je eindejaarswensen, een verjaardag of gewoon, zomaar. Sfeervol, kleurrijk, werelds. Mooi om op te sturen én een teken van solidariteit. Want elke wenskaart die je verstuurt, is voor ons en voor onze partners in het Zuiden een steuntje in de rug.

Jouw beste wensen, met de groetjes van FOS!

Bekijk [hier](#) de wenskaarten. Bestellen kan op het nummer 02/552.03.00. Of stuur ons een e-mail: jean-marie.peere@fos-socsol.be